

NOTA INFORMATIVĂ

**GENERALIZAREA PRACTICII JUDICIARE CU PRIVIRE LA
PARTICULARITĂȚILE EXAMINĂRII CAUZELOR
CONTRAVENȚIONALE.**

Conform planului de activitate a Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți pentru anul 2022, ținând cont de: actualitatea, importanța procesului contravențional în general, problemele ce vizează respectarea normelor legale a Codului contravențional la judecarea cauzelor contravenționale, Direcția sistematizare, generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul, a efectuat prezenta notă informativă, care cuprinde generalizarea practicii judiciare și analiza datelor statistice cu privire la examinarea cauzelor contravenționale, pentru perioada anului 2021.

În vederea motivării actualității, importanței, tratării tematicii generalizării în cauză s-a ținut cont în primul rând de legislația națională a Republicii Moldova care abordează problema menționată, cât și cea internațională și anume:

- 1) Constituția Republicii Moldova;
- 2) Constituția Republicii Moldova; COMENTARIU, Editura ARC;
- 3) Codul Contravențional al Republicii Moldova Nr.218-XVI din 24.10.2008, în vigoare 31.05.2009;
- 4) Codul Penal al Republicii Moldova Nr.985-XV din 18 aprilie 2002;
- 5) Codul de procedură penală al Republicii Moldova Nr.122-XV din 14 martie 2003;
- 6) Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale;

Prezenta NOTĂ INFORMATIVĂ este efectuată în baza fișelor de evidență statistică a cauzelor contravenționale aflate în procedură de examinare a Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți și respectiv a deciziilor adoptate în ordine de recurs în cauzele contravenționale plasate în P.I.G.D, pe perioada anului 2021.

I. Aspecte generale cu privire la particularitățile examinării cauzelor contravenționale.

Republica Moldova aspiră tot din ce în ce mai mult spre culmile unei democrații autentice conformându-se tuturor standardelor acceptate în plan internațional (regional) în conținutul cărora sunt proclamate drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Prin urmare, Legea fundamentală a statului - Constituția dezvăluie tendința comunității spre statul democratic, drepturi, libertăți și demnitate umană, dreptate și pluralism politic.

În această ordine de idei, promovarea și respectarea drepturilor și libertăților omului trebuie să rămână o prioritate printre ansamblul complex de probleme care preocupă societatea. Numai prin asigurarea respectării drepturilor și libertăților fiecărui cetățean se poate garanta o temeinică soluționare a celor mai importante probleme cu care se confruntă societatea. În același timp este necesar de evidențiat faptul că pentru a garanta funcționarea unui sistem democratic este necesar ca orice cetățean să se simtă parte a acestui sistem, fiind egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

Respectarea cerințelor de supunere legii impune stabilirea unor reguli de conduită într-un cadru legal bine determinat, care configurează conținutul diferitor ramuri de drept. Încălcarea unei asemenea reguli de conduită determină aplicarea sancțiunii prevăzute de lege, intervenție ce nu poate avea loc decât prin desfășurarea unor acțiuni de către organele împuternicite în acest scop.

În această ordine de idei, referindu-ne la materia contravențiilor putem reitera faptul că aceasta are o vechime considerabilă și o bogată tradiție juridico-istorică, iar ceea ce s-a schimbat de-a lungul timpului a fost natura juridică a regimului contravențional.

Consecință directă a evoluției istorice ajunsă într-un anumit stadiu de organizare și dezvoltare, dreptul contravențional, după cum rezultă, este reclamat de dialectica vieții social-juridice.

Domeniul contravențional constituie, incontestabil, un domeniu cu implicații dintre cele mai profunde și mai complexe în viața de zi cu zi a cetățenilor și, implicit, în practica contravențională a autorităților cu atribuții în materie.

Până la intrarea în vigoare a noii legi contravenționale, Codul cu privire la contravențiile administrative (29.03.1985) a fost modificat și completat prin circa 130 de legi organice, motivate la rândul lor de noile realități social-economice și social-politice care persistă în Republica Moldova ca stat suveran și independent.

Deși prin adoptarea Codului contravențional s-a realizat una dintre sarcinile incluse în Programul de activitate pentru realizarea prevederilor Constituției și ale Concepției reformei judiciare și de drept în Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova № 219-XIII din 22.09.1994, se consideră că acest proces legislativ nu s-a încheiat și, respectiv, există motive întemeiate pentru a pune în discuție probleme importante cu privire la elaborarea și prezentarea propunerilor de lege ferenda.

Preocupările din ultimul timp cu privire la Codul contravențional ne îndeamnă la relevarea opiniei vis-a-vis de aspectele de drept și de fapt ridicate de practica judiciară

în legătură cu interpretarea și aplicarea prevederilor acestui act normativ, dat fiind că la această dimensiune s-au acumulat și continuă să se acumuleze diverse puncte de vedere, deseori controversate, toate orientate asupra încercărilor de sintetizare și ordonare a cunoștințelor teoretice și practice în vederea soluționării problemelor ce țin de realizarea acestei opere legislative.

În sfera încălcării regulilor de conduită, stabilite prin lege, un loc aparte îl ocupă contravențiile, acestea fiind „faptele (acțiuni sau inacțiuni) ilicite cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de Codul contravențional și este pasibilă de sancțiune contravențională.”

Prin săvârșirea unei contravenții se creează un raport juridic concret de drept contravențional (raport de conflict), în temeiul căruia statul are dreptul de a aplica vinovatului sancțiuni prevăzute de lege. Raportul juridic apare astfel ca acea relație care e reglementată prin intermediul normelor juridice și în care subiectele sunt titulare de drepturi și obligații prevăzute (consacrate) în aceste norme, drepturi care pot fi realizate la nevoie cu ajutorul organelor de stat. Statul însă nu poate trage la răspundere direct persoana, deoarece acesta nu este cu drept de aplicare automată, ci va cere pedepsirea pe calea unei proceduri speciale prevăzute de lege. Printr-o asemenea ordine se conturează un raport de procedură între diferiți subiecți care au anumite drepturi și obligații.

Aplicarea sancțiunilor contravenționale, față de cei care au încălcat prevederile legii prin comiterea contravențiilor, se realizează printr-o activitate desfășurată de anumite organe specializate ale statului. Această activitate în conformitate cu art. 374 Cod contravențional al RM cuprinde: constatarea cazului contravențional, examinarea și soluționarea cazului contravențional, constatarea cauzelor și condițiilor care au contribuit la săvârșirea contravențiilor. În vocabularul de specialitate, legislativ, științific și practic această activitate poartă denumirea de proces contravențional.

Activitatea de constatare a contravenției, examinarea și soluționarea cauzei contravenționale, constatarea cauzelor care au contribuit la săvârșirea contravenției este reglementată de Constituția Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de Codul Contravențional.

Procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul normelor dreptului internațional și al tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

Fazele procesului contravențional.

Dacă procesul contravențional este activitatea desfășurată de autoritatea competentă, atunci categoriile de activități grupate după criteriul de omogenitate formează etapele și fazele procesului contravențional.

Specificul procesului contravențional constă în faptul că anumite subetape a procesului pot fi excluse, alternative de realizare, în dependență de anumite circumstanțe din cadrul procesului.

Caracteristica generală a oricărui proces de drept sancționator public constă în existența triumphiului echității în realizarea justiției. În acest sens apare pe de o parte

autoritatea care vine cu acuzarea de săvârșirea unei ilegalități, pe de altă parte vine persoana acuzată care se apără de învinuirea adusă și la mijloc, autoritatea imparțială care înfăptuiește justiția - instanța de judecată.

Specificul procesului contravențional constă în simplificarea acestuia prin excluderea instanței de judecată în cazul contravențiilor mai puțin periculoase sau în cazul în care contravenientul este de acord cu contravenția imputată. Evident că în cazurile mai complexe (de exemplu când contravenientul este sancționat cu arest sau acesta este minor) sau când contravenientul nu e de acord cu sancțiunea aplicată de către agentul constator se apelează neapărat la procedura clasică cu implicarea obligatorie în procesul contravențional a instanței de judecată în calitate de garant al echității și imparțialității.

Procesul contravențional cuprinde totalitatea normelor juridice procesuale ce conțin anumite reguli de implementare a normelor materiale ale dreptului contravențional. Procesul contravențional este activitatea desfășurată de autoritatea competentă, cu participarea părților și a altor persoane titulare de drepturi și de obligații, având ca scop constatarea contravenției, examinarea și soluționarea cauzei contravenționale, constatarea cauzelor și condițiilor care au contribuit la săvârșirea contravenției.

Procedura contravențională este o totalitate de norme juridice procesuale care constituie mecanismul de realizare a normelor materiale ale combaterii contravențiilor, activitatea executivă a organelor abilitate, reglementată de legislația în vigoare, privind prevenirea și curmarea contravenției, constatarea și examinarea faptei contravenționale și executarea deciziilor respective, resocializarea contravenientului și stabilirea cauzelor și condițiilor care favorizează comiterea contravențiilor.

Scopul procedurii contravenționale - este elaborarea unui mecanism bine chibzuit, legitim de realizare a normelor materiale ale dreptului contravențional privind aplicarea corectă a măsurilor de constrângere statală, inclusiv a sancțiunilor contravenționale pentru asigurarea executării deciziilor de aplicare a pedepsei contravenționale.

Procedura contravențională are ca scop și soluționarea completă și obiectivă a cazului contravențional, astfel încât persoana vinovată să fie sancționată conform legii și nici o persoană să nu fie sancționată pe nedrept.

Sarcinile procedurii contravenționale constau în:

- clarificarea la timp, sub toate aspectele, deplină și obiectivă a împrejurărilor fiecarui caz;
- soluționarea cazului contravențional în strictă conformitate cu legislația;
- asigurarea executării hotărârii adoptate privind aplicarea sancțiunilor contravenționale;
- stabilirea cauzelor și condițiilor care au contribuit la comiterea contravențiilor;
- prevenirea contravențiilor;
- educarea cetățenilor în spiritul respectării legilor, al întăririi legalității.

Procesul contravențional complet are trei faze, fiecare cu etapele corespunzătoare:

I. Constatarea faptei contravenționale (Capitolul VI CC al RM):

I.1. Sesizarea agentului constator. Este o etapă obligatorie. Conform art. 440 alin.(2) CCo al RM Agentul constator este sesizat prin plângere sau denunț ori sesizat din oficiu când se află că a fost săvârșită o faptă ilicită sau când o astfel de faptă

a fost depistată în urma controlului conform atribuțiilor de serviciu și în cazurile prevăzute de lege. Este important de menționat alin.(4) al aceluiași articol care prevede că: Procesul contravențional se pornește numai în baza plângerii prealabile a victimei în cazul contravențiilor prevăzute la art.69, 104–107.

I.2. Întocmirea procesului verbal cu privire la contravenție sau eliberarea chitanței de încasare a amenzii la locul constatării contravenției. Formula specifică dreptului contravențional este constatarea faptei prin întocmirea procesului verbal cu privire la contravenție conform art. 442, 443 CCo al RM. Dar, din câte am menționat mai sus, în anumite cazuri poate avea loc simplificarea procesului contravențional. În cazul respectiv aceasta se realizează prin posibilitatea achitării pe loc a sancțiunii amenzii contra Chitanței eliberate în conformitate cu art. 447 CCo al RM.

I.3. Aplicarea sancțiunii contravenționale sau remiterea cauzei în instanța de judecată de către agentul constator. Aplicarea sancțiunii contravenționale este o etapă care apare la constatarea anumitor contravenții și este o formă de simplificare a procesului contravențional. În cazul aplicării sancțiunii de către agentul constator și dacă contravenientul nu a depus contestație la procesul verbal care prevede acesta sancțiune, se va exclude faza de judecare a cauzei contravenționale în instanță și se va merge direct la faza de executare a sancțiunii contravenționale. Remiterea cauzei în instanța de judecată se realizează în toate cazurile când agentul constator nu are dreptul să aplice sancțiuni. În această situație procesul contravențional nu este simplificat și va cuprinde faza - Judecarea cauzei contravenționale în instanță de judecată.

I.4. Contestația împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție. Este etapă alternativă ce se plasează între faza de constatare a contravenție și cea de judecare și survine doar după etapa de aplicare a sancțiunii contravenționale în cazul când contravenientul nu este de acord cu sancțiunea aplicată.

II. Judecarea cauzei contravenționale în instanța de judecată:

II.1. Actele preliminare. În această etapă se fixează data examinării cauzei contravenționale, se dispune citarea părților și altor participanți la ședință, se întreprind alte acțiuni pentru buna ei desfășurare.

II.2. Ședința de judecare a cauzei contravenționale. În această etapă judecătorul: a) anunță cauza; b) verifică prezența persoanelor citate; c) verifică respectarea procedurii de citare în cazul absenței vreunei persoane citate; d) ia măsuri, după caz, pentru participarea interpretului; e) îndepărtează martorii din sala de ședință; f) identifică persoana în a cărei privință a fost pornită procedura contravențională; g) anunță completul de judecată și lămurește părților dreptul de recuzare; h) lămurește participanților la ședință alte drepturi și obligații (art.456 CCo).

II.3. Cercetarea judecătorească și dezbaterile judiciare. Constă în cercetarea tuturor probelor din dosar și a celor prezentate la judecarea cauzei, precum și soluționarea cererilor și demersurilor formulate și dispune efectuarea, după caz, a unor acțiuni procesuale suplimentare. După terminarea cercetării judecătorești, instanța anunță dezbaterile judiciare (art.457, art. 457¹ CCo).

II.4. Deliberarea și emiterea hotărârii instanței de judecată. În această etapă instanța de judecată hotărăște asupra cauzei contravenționale în camera de deliberare, pronunțându-se prin hotărâre asupra aspectelor faptic și juridic ale cauzei. Hotărârea

se semnează de judecător și se pronunță în ședință publică imediat după deliberare (art.460 CCo).

III. Căile de atac:

III.1. Calea ordinară de atac - Recursul. Este etapa prin care hotărârile judecătorești contravenționale pot fi atacate de către contravenient, agentul constator, victimă, procuror, după caz, pentru a se repara erorile de drept (art.465-474 CCo).

III.2. Calea extraordinară de atac - Revizuirea. Procedura de revizuire se deschide în favoarea contravenientului în termen de cel mult 6 luni din momentul apariției unuia dintre temeiurile: a) instanța de judecată internațională, prin hotărâre, a constatat o încălcare a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată la o nouă judecare; b) Curtea Constituțională a declarat neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă; c) legea nouă înlătură caracterul contravențional al faptei sau ameliorează situația contravenientului în a cărei privință nu a fost executată integral sancțiunea contravențională; d) există o procedură pornită în cauza dată în fața unei instanțe internaționale sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova; e) prin hotărâre definitivă s-a constatat că agentul constator, procurorul sau judecătorul a comis, în cursul constatării și judecării acestei cauze, abuzuri ce constituie infracțiuni (art.475-477 CCo).

III.3. Executarea sancțiunii contravenționale. Acesta fază constă în trimiterea spre executare a hotărârii judecătorești care se pune în sarcina instanței care a judecat cauza în primă instanță. Executarea hotărârii se realizează de către autoritățile stabilite de prevederile legislației de executare (art.478-480 CCo).

II. Analiza statisticii judiciare cu privire la examinarea cauzelor contravenționale pe perioada 01.01.2021 – 31.12.2021.

În perioada anului 2021 în Curtea de Apel Bălți au parvenit 1273 cauze contravenționale, dintre care au fost examinate 1144 cauze, 129 cauze au rămas în rest pentru perioada anului 2021.

Rezultatele generalizării privitoare la acest compartiment relevă că din totalul de 1144 cauze contravenționale examinate, 645 cauze au rămas fără modificări, în 104 cauze contravenționale au fost emise hotărâri noi, 389 cauze contravenționale au fost remise la rejudecare, iar în 6 cauze au fost retrase recursurile.

Datele privind examinarea cauzelor contravenționale pentru anul 2021 de către judecătorii Colegiului penal al Curții de Apel Bălți.

Judecători	Cauze parvenite	Cauze examinate	Fără modifi cări	Hotărâre nouă	Rejudeca re	Retras recursul	Rest
I.Talpa	70	65	39	7	19		5
S. Șleahțițki	109	93	55	10	28		16

O.Mironov	102	93	45	12	36		9
Gh.Scutelnic	120	101	82	9	10		19
O.Moraru	126	115	71	8	34	2	11
V.Puşcaş	108	99	59	9	30	1	9
A.Rotaru	111	99	67	6	25	1	12
R.Burdeniuc	96	79	52	2	24	1	17
D.Puşca	117	110	67	10	33		7
A.Revenco	113	101	34	10	56	1	12
G.Liulca	102	90	30	10	50		12
E. Răţoi	99	99	44	11	44		
TOTAL	1273	1144	645	104	389	6	129

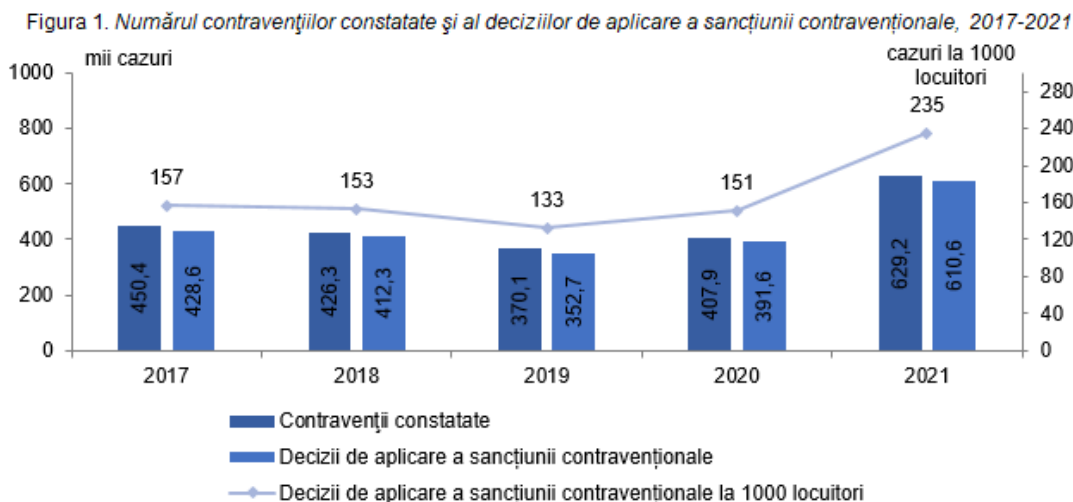
Examinarea cauzelor contravenţionale pentru anul 2021 de către Judecătorii din circumscripţia Curtii de Apel Bălţi.

Instanţa de judecată	Total cauze parvenite	Total cauze examinate	Fără modificări	Hotărîre nouă	Rejudecare	Retras	Rest
<i>Judecătoria Bălţi, Sediul Central</i>	645	570	315	59	194	2	75
<i>Judecătoria Bălţi, Sediul Sîngerei</i>	91	83	47	4	32		8
<i>Judecătoria Bălţi, Sediul Făleşti</i>	64	57	33	5	18	1	7
<i>Judecătoria Edineţ, Sediul Central</i>	61	55	35	4	16		6
<i>Judecătoria Edineţ, Sediul Oconiţa</i>	32	29	23	1	5		3
<i>Judecătoria Edineţ, Sediul Briceni</i>	50	46	22	5	19		4

<i>Judecătoria Edineț, Sediul Dondușeni</i>	17	17	7	3	7		
<i>Judecătoria Soroca, Sediul Central</i>	66	62	30	5	27		4
<i>Judecătoria Soroca, Sediul Florești</i>	38	35	18	2	15		3
<i>Judecătoria Drochia, Sediul Central</i>	94	87	46	7	32	2	7
<i>Judecătoria Drochia, Sediul Glodeni</i>	31	28	16	2	10		3
<i>Judecătoria Drochia, Sediul Rîșcani</i>	83	74	52	7	14	1	9
<i>Judecătoria Chișinău, Sediul Ciocana</i>	1	1	1				
TOTAL	1273	1144	645	104	389	6	129

Statistica pe țară a cauzelor contravenționale potrivit datelor Biroului Național de statistică pentru anul 2021.

Prin urmare, se notează că în general se atestă creșterea anuală a numărului de contravenții. Potrivit Biroului Național de statistică în anul 2021, au fost constatate 629,2 mii contravenții, sau cu 221,4 mii contravenții mai multe, comparativ cu anul 2020. Din numărul total al deciziilor luate asupra cauzelor contravenționale, în majoritatea cazurilor au fost adoptate decizii de aplicare a sancțiunii contravenționale (97,2% sau în 610,6 mii cazuri). În 4,9 mii cazuri (0,8%) au fost luate decizii de a transmite organelor de urmărire penală, dat fiind faptul că în acțiunile contravențiilor se conținea indiciul infracțiunii, iar în 12,4 mii cazuri procesul contravențional a fost încetat în legătură cu alte motive (2,0%). În medie, la 1000 locuitori au revenit 235 decizii de aplicare a sancțiunii contravenționale.

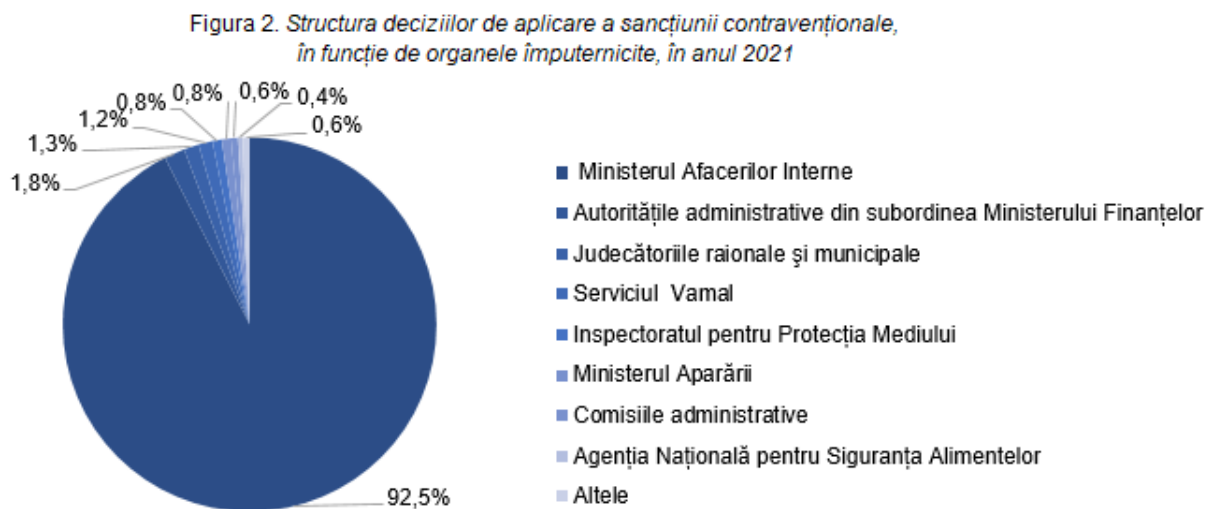
Pe parcursul anului 2021, în rezultatul examinării contravențiilor, au fost aplicate, în principal, următoarele sancțiuni contravenționale:

- 7,7 mii avertismente;
- 600,8 mii amenzi (cu 55,0% mai mult comparativ cu anul 2020);
- 1,9 mii sancțiuni aplicate privind munca neremunerată în folosul comunității.

Cele mai multe contravenții constatate și decizii de aplicare a sancțiunii contravenționale au fost adoptate de către organele Ministerului Afacerilor Interne.

Cele mai multe contravenții sunt constatate de către Ministerul Afacerilor Interne – 585,6 mii de contravenții sau 93,1% din numărul total de contravenții constatate, fiind în creștere cu 57,0% față de anul 2020 (cauzele principale fiind dotarea suplimentară cu aparatele laser pentru măsurarea vitezei de mișcare a autovehiculelor tip LTI 20/20 „TruCAM” și instalarea camerelor video de monitorizare a traficului rutier pe drumurile naționale).

Din totalul deciziilor de aplicare a sancțiunilor contravenționale, 92,5% au fost adoptate de către organele Ministerului Afacerilor Interne, 1,8% - autoritățile administrative din subordinea Ministerului Finanțelor, 1,3% - judecătoriile raionale și municipale, 1,2% - Serviciul Vamal, 0,8% - Inspectoratul pentru Protecția Mediului, 2,4% - de către alte organe.

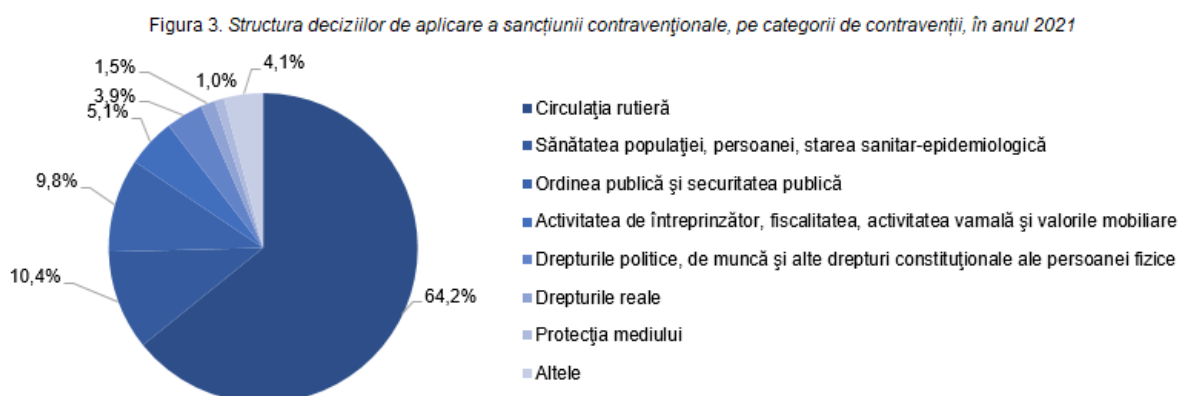

Cele mai multe contravenții pentru care au fost adoptate decizii de aplicare a sancțiunii contravenționale sunt din domeniul circulației rutiere.

Pe categorii de contravenții, aproape fiecare a doua decizie de aplicare a sancțiunii contravenționale se referă la încălcările în domeniul circulației rutiere (64,2% din total sancțiuni aplicate), fiind în creștere cu 71,2% față de anul 2020.

Deciziile de aplicare a sancțiunilor pentru contravențiile ce atentează la sănătatea populației, sănătatea persoanei și la starea sanitar-epidemiologică au constituit 10,4%, acestea majorându-se cu 79,9% comparativ cu anul 2020.

În topul deciziilor de aplicare a pedepsei au urmat cele adoptate pentru contravențiile ce atentează la ordinea publică și securitatea publică (9,8%), contravențiile ce afectează activitatea de întreprinzător, fiscalitatea, activitatea vamală și valorile mobiliare (5,1%) și cele ce atentează la drepturile politice, de muncă și alte drepturi constituționale ale persoanei fizice (3,9%).

Amenda rămâne a fi principala sancțiune aplicată în cazul contravențiilor din domeniul circulației rutiere.

În total, pe parcursul anului 2021, au fost constatate 397,0 mii de contravenții în domeniul circulației rutiere sau cu 68,3% mai mult, comparativ cu anul 2020. În cazul acestora au fost adoptate 391,8 mii decizii de aplicare a sancțiunii. În majoritatea cazurilor au fost aplicate amenzi (384,1 mii amenzi sau 98,0% din total sancțiuni aplicate pentru acest domeniu) și circa 7,3 mii avertismente. De asemenea, au fost înregistrate 344 cazuri de privare de anumite drepturi și 324 cazuri în care a fost aplicată munca neremunerată în folosul comunității.

Depășirea vitezei de circulație stabilită pe sectorul respectiv de drum este una dintre cele mai frecvente încălcări contravenționale din domeniul circulației rutiere.

De cele mai dese ori au fost aplicate amenzi pentru depășirea vitezei de circulație – 157,0 mii amenzi (40,9% din total amenzi în domeniul circulației rutiere), înregistrându-se, astfel, o creștere cu 60,0% față de anul 2020. Pentru nerespectarea indicatoarelor de semnalizare rutieră și de acordare a priorității de trecere au fost aplicate amenzi în proporție de 17,9% (mult față de anul 2020), iar pentru încălcarea regulilor de oprire și neacordare de prioritate pietonilor și altor participanți la traficul rutier au fost aplicate 14,4% amenzi din totalul amenzilor în domeniul circulației rutiere.

Cele mai multe sancțiuni cu privare de anumite drepturi au fost aplicate pentru conducerea vehiculului sub influența alcoolului ori în stare de ebrietate produsă de alcool, predarea conducerii lui către o persoană care se află sub influența alcoolului ori în stare de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanțe - 122 sancțiuni. Pentru această încălcare s-au aplicat și cele mai multe sancțiuni cu muncă neremunerată în folosul comunității - 223 cazuri.

În categoria contravențiilor ce atentează la sănătatea populației, persoanei și starea sanitar-epidemiologică au predominat încălcările cu privire la nerespectarea măsurilor de profilaxie, prevenire și/sau combatere a bolilor epidemice.

Contravențiile constatate ce atentează la sănătatea populației, persoanei, la starea sanitar-epidemiologică în anul 2021 au constituit 64,9 mii cazuri (cu 76,4% mai mult comparativ cu anul 2020). În rezultatul examinării contravențiilor, au fost adoptate 63,4 mii decizii de aplicare a sancțiunii. Pe lângă amenzi (62,0 mii cazuri) au fost aplicate și 1191 sancțiuni cu muncă neremunerată în folosul comunității, 37 cazuri de arest contravențional și 190 avertismente.

În această categorie au predominat amenzile pentru încălcările cu privire la nerespectarea măsurilor de profilaxie, prevenire și/sau combatere a bolilor epidemice (80,7% din total amenzi aplicate pentru această categorie), încălcarea legislației privind controlul asupra plasării pe piață și consumul produselor din tutun (7,7%) și vătămarea integrității corporale (6,3%). Pentru contravențiile constatate ce țin de violența în familie au fost aplicate 49 de amenzi, 1172 sancțiuni cu muncă neremunerată în folosul comunității și 35 cazuri de arest contravențional.

Ordinea și securitatea publică a fost afectată cel mai des de acte de huliganism și de consumul de băuturi alcoolice în locuri publice și apariția în astfel de locuri în stare de ebrietate produsă de alcool.

Contravențiile constatate ce atentează la ordinea și securitatea publică în anul 2021 au constituit 60,4 mii cazuri (cu 23,7% mai mult comparativ cu anul 2020). În urma examinării, circa 59,5 mii decizii de aplicare a sancțiunii au fost adoptate. Și pentru aceste încălcări în majoritatea cazurilor au fost aplicate amenzi (59,5 mii amenzi), fiind înregistrate și 26 cazuri de muncă neremunerată în folosul comunității și 4 cazuri de confiscare.

Cele mai frecvente încălcări din această categorie de contravenții au fost actele de huliganism nu prea grav. Amenzile privind huliganismul nu prea grav au constituit 49,4% în totalul amenzilor aplicate pentru această categorie de contravenții, după care au urmat cele aplicate pentru consumul de băuturi alcoolice în locuri publice și apariția în stare de ebrietate în astfel de locuri (24,4%), tulburarea liniștii (15,6%), încălcarea termenului de înregistrare a armelor letale și neletale sau de vizare a permisului de armă sau a permisului de deținere a armelor (9,0%) etc.

Injuria a fost cea mai frecventă încălcare din categoria contravențiilor ce atentează la drepturile persoanelor fizice.

În categoria contravențiilor ce afectează activitatea de întreprinzător au predominat încălcările cu privire la desfășurarea ilegală a activității de întreprinzător.

În cazul contravențiilor ce afectează activitatea de întreprinzător, fiscalitatea, activitatea vamală și valorile mobiliare în anul 2021 au fost constatate 31,9 mii contravenții (cu 29,6% mai mult comparativ cu anul 2020). Ulterior, au fost adoptate 31,4 mii decizii de aplicare a sancțiunii. Principala sancțiune pentru această categorie de contravenții a fost amenda (31,4 mii amenzi). Concomitent, pentru 170 contravenții a fost aplicată confiscarea, iar în cazul a 122 a fost aplicată ridicarea contraechivalentă a obiectului.

În această categorie, au predominat încălcările cu privire la desfășurarea ilegală a activității de întreprinzător, fiind aplicate amenzi în circa 10,0 mii cazuri (31,9% din total amenzi aplicate pentru această categorie). Amenzile privind încălcarea regulilor vamale au constituit 24,2% în totalul amenzilor aplicate pentru această categorie de contravenții, după care a urmat încălcarea modului de prezentare de către contribuabili a dării de seamă fiscale și de achitare a obligațiilor, precum și a informației aferente raporturilor de muncă pentru stabilirea drepturilor social și medicale – 11,3% și încălcarea regulilor de exploatare a echipamentelor de casă și de control – 9,8%. Amenzile aplicate pentru încălcarea regulilor privind vinieta au constituit 9,1% în structura amenzilor, iar pentru încălcarea regulilor de comerț – 5,2% din amenzi.

Contravențiile ce atentează la drepturile politice, de muncă și la alte drepturi constituționale ale persoanei fizice au constituit 26,2 mii cazuri (cu 8,2% mai mult comparativ cu anul 2020) . În rezultatul examinării, circa 23,8 mii decizii de aplicare a pedepsei au fost adoptate.

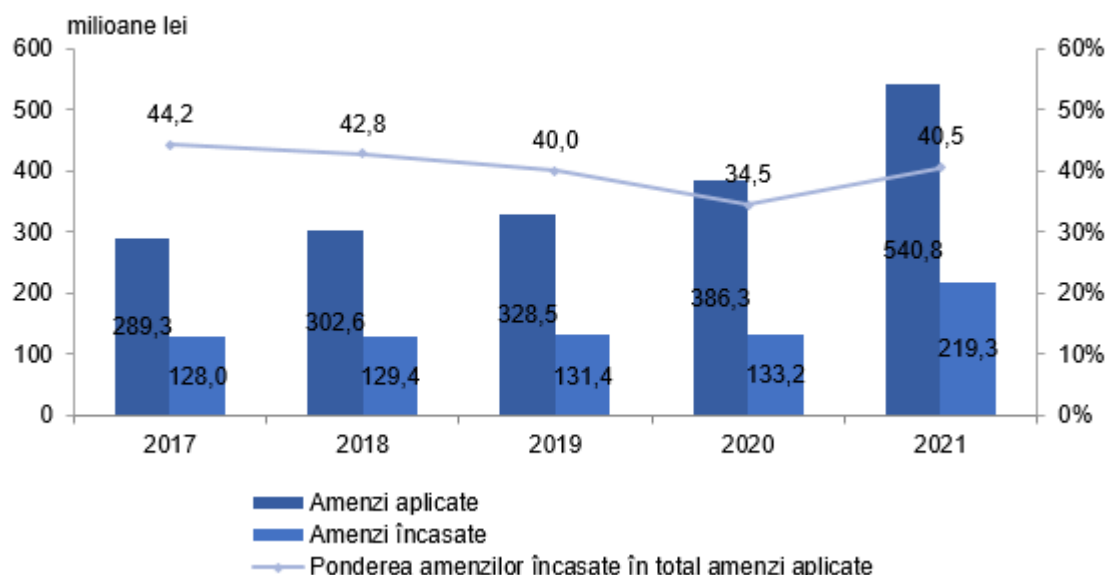
În structura amenzilor aplicate predomină amenzile aplicate pentru injurie (vorbe sau fapte care lezează onoarea și demnitatea persoanei) – 91,9%, iar amenzile pentru neîndeplinirea obligațiilor de întreținere, educare și instruire a copilului au constituit – 5,7%.

Pe lângă amenda aplicată, ca și sancțiuni preponderente, au fost aplicate 135 sancțiuni cu muncă neremunerată în folosul comunității.

Gradul de încasare a amenzilor aplicate la nivel de țară pentru contravențiile constatate este de 41 la sută în anul 2021.

În anul 2021, suma amenzilor aplicate a constituit 540,8 milioane lei (cu 40,0% mai mult față de anul 2020). Din suma totală a amenzilor aplicate au fost încasate 219,3 milioane lei (40,5%) .

Figura 4. Amenzi aplicate și încasate pentru contravenții constatate, 2017-2021

Amenzile din domeniul agricol și sanitar-veterinar au un nivel mai mare de încasare.

Nivelul de încasare a amenzilor aplicate diferă în funcție de categoria de contravenții. Astfel, cea mai mare rată de încasare a amenzilor aplicate a fost înregistrată pentru contravențiile din domeniul agricol și sanitar- veterinar – 50,5%, pentru contravențiile ce afectează activitatea de întreprinzător, fiscalitatea, activitatea vamală și valorile mobiliare – 45,4%, pentru cele din domeniul protecției mediului – 45,2% și pentru cele din domeniul circulației rutiere – 44,6%. Cea mai mică rată de încasare s-a atestat în cazul contravențiilor în domeniul comunicațiilor electronice, comunicațiilor poștale și al tehnologiei informației – 10,6% și cele care atentează la drepturile reale – 19,0%.

III. Practica judiciară privind particularitățile examinării cauzelor contravenționale în Curtea de Apel Bălți pe perioada anului 2021.

Ca urmare a analizei și studierii deciziilor adoptate și pronunțate de către Colegiile penale ale Curții de Apel Bălți, în cauzele contravenționale, pe parcursul anului 2021 s-a atestat practica de judecare a cauzelor nominalizate în trei aspecte:

- I.) Admiterea recursurilor cu casarea hotărârilor primelor instanțe și emiterea de către Colegiile penale ale Curții de Apel Bălți de noi decizii.
- II.) Admiterea recursurilor cu casarea hotărârilor primelor instanțe și remiterea de către instanța de recurs a cauzelor la rejudecare în primele instanțe.
- III.) Constatarea de către instanța de recurs a legalității și temeiniciei hotărârilor primelor instanțe, cu respingerea recursurilor.

În consecutivitatea celor notate, sunt analizate cu exemplificare de decizii a instanței de recurs fiecare aspect în parte a practicii judiciare reținute în cauzele contravenționale.

I. Astfel s-a concluzionat că hotărârile primelor instanțe au fost casate, cu emiterea de noi decizii: cu încetarea procesului contravențional în legătură cu

expirarea termenului general de prescripție prevăzut la art.30 alin.(2) Cod contravențional.

În aspectul celor menționate este reținută cauza contravențională în privința lui G.V., care potrivit procesului- verbal cu privire la contravenție din 02.02.2020 a fost atras la răspundere contravențională pe art.236 alin. (2) Cod Contravențional pentru, depășirea la aceeași dată în jurul orelor 15:15 în timpul deplasării cu automobilul de model X cu n/î X , a regimului de viteză cu 23 km/h pe traseul M-5 km 78+100 m din or. X, str. X, fapt pentru care prin decizia agentului constatator a fost sancționat cu amendă în mărime de 18 u.c., ce constituie 900 lei și 4 p.p.

Prin hotărârea judecătorei X, sediul X din 16.12.2020 contestația contravenientului G.V. a fost respinsă ca fiind tardivă, instanța reținând întocmirea p/v cu privire la contravenție din 02.02.2020 în prezența contravenientului ce l-a consemnat, contestându-l la 18.02.2020, adică cu expirarea termenului de 15 zile stabilit de dispoziția art.448 Cod contravențional.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 24.02.2021 recursul comun al avocatului S.V. și contravenientului G.V. declarat împotriva hotărârii judecătorei X, sediul X din 16.12.2020, pe art. 236 alin. (2) Cod contravențional s-a considerat depus în termenul de atac și s-a admis, cu casarea acestei și adoptarea unei soluții noi după cum urmează: S-a admis contestația depusă de G.V. din alte motive decât cele invocate, cu anularea deciziei agentului constatator din 02.02.2020 cu dispunerea încetării procesului contravențional pe art.236 alin.(2) Cod contravențional, în legătură cu expirarea termenului general de prescripție prevăzut la art.30 alin.(2) Cod contravențional.

În motivarea soluției, în ce privește termenul de atac, Colegiul l-a considerat respectat, dat fiind pronunțarea hotărârii în lipsa contravenientului și avocatului acestuia, ce au luat cunoștință cu ea la 30.12.2020, atacând-o la 08.01.2021 în interiorul termenului prevăzut de lege.

În fapt, Colegiul a reținut, că instanța de fond examinând contestația înaintată de către G.V. împotriva deciziei de sancționare din 02.02.2020, prematur a ajuns la concluzia omiterii de către el a termenului de contestare prevăzut la art. 448 alin. (1) Cod contravențional, potrivit cărui contravenientul (...) în cazul în care nu este de acord cu decizia agentului constatator (...), este în drept să o conteste în termen de 15 zile din data emiterii ei (...). Potrivit art. 231 alin. (2), (3) Cod pr. penală, prevederi ce sunt aplicabile și în cadrul procesului contravențional, calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului, iar la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește. Astfel, Colegiul a atestat, că instanța de fond deși întemeiat a reținut, că contravenientul a cunoscut despre adoptarea p/v cu privire la contravenție din 02.02.2020 și a deciziei de sancționare din aceeași dată, întrucât fusese prezent la întocmirea lor, neîntemeiat însă a constatat depunerea tardivă a contestației în sensul art. 448 Cod contravențional.

În așa mod, ținând cont de prevederile art.231 Cod pr. penală, și anume că la curgerea termenului nu se i-a în calcul ziua de la care începe să curgă termenul și nici ultima zi când termenul se împlinește, termenul de 15 zile de depunere a contestației din speță, a curs de la 03.02.2020 până la 18.02.2020, în care contravenientul G.V.

perfect s-a încadrat, depunând contestația prin intermediul RP Nord în ziua de 18.02.2020.

Totodată, constatând depunerea contestației în termenul de atac prevăzut de art. 448 Cod contravențional, Colegiul a conchis, că în susținerea vinovăției lui G.V. privind comiterea faptei imputate, au fost prezentate destule probe cu caracter pertinent și concludent, fiind demonstrat cu certitudine comiterea contravenției prevăzute de art. 236 alin. (2) Cod Contravențional. Însă reieșind din faptul, că la data examinării cauzei în ordine de recurs – 24.02.2021, s-a prescris termenul de atragere a contravenientului la răspundere contravențională, care curge din data săvârșirii contravenției și până la data rămânerii definitive a hotărârii cu privire la cauza contravențională, Colegiul ținând cont de solicitarea avocatului recurent, a dispus în temeiul art. art. 26 lit. d); 30 alin. (2), (5) și 441 alin. (1) lit. b) Cod Contravențional anularea deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale din 02.02.2020 cu încetarea procesului contravențional pe art.236 alin.(2) Cod contravențional în privința lui G.V., în legătură cu expirarea termenului general de atragere la răspunderea contravențională.

1.1. În procesul judecării cauzelor contravenționale în ordine de recurs, Colegiile penale au reținut netemeinicia hotărârilor instanțelor de fond, întrucât la examinarea cauzelor contravenționale în primele instanțe nu au verificate complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, nu au dat probelor administrate o apreciere legală, din punct de vedere a pertinentei și concludenței, judecarea cauzelor având loc cu derogare de la prevederile art.458 Cod contravențional, în rezultatul cărui fapt eronat ajungându-se la concluzia confirmării vinovăției contravenientului cu sancționarea acestuia (lipsa faptei contravenționale).

Spre exemplificarea celor notate este menționată cauza contravențională în privința lui C.V. privind comiterea contravenției prevăzută de art.179 Cod contravențional, unde la data de 04.06.2021 a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în privința ultimului pentru faptul, că la data de 01.06.2021, s-a stabilit că C.V., în anul 2019, a executat lucrări de construcție-montaj a unei fundații din beton cu lungimea de 14,5 m și înălțimea de 1 m pe str.X, mun.X, lucrările au fost executate fără autorizație de construire, prin ce s-a încălcat Legea nr.721 din 02.02.1996, art. 22 alin. (1) lit. b).

În temeiul art. 395 Cod contravențional, procesul-verbal cu privire la contravenție a fost expedit pentru examinare în instanța de judecată, conform competenței.

Prin hotărârea judecătorească X, sediul X din 05.08.2021, C.V. a fost recunoscut vinovat de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 179 Cod contravențional al RM și în baza acestei Legi i s-a stabilit pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 60 u.c., ceea ce constituie 3 000 (trei mii) lei, cu obligarea contravenientului să demoleze construcția ilegală și anume, fundația din beton cu lungimea de 14,5 m și înălțimea de 1 m din str.X, mun.X, cu readucerea situației la poziția inițială.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26.10.2021 recursul contravenientului C.V. declarat împotriva hotărârii judecătorești X, sediul X din 05.08.2021, pe cauza contravențională în privința acestuia de comiterea contravenției prevăzută de art. 179 Cod contravențional, s-a admis cu casarea hotărârii și încetarea procesului din lipsa faptei contravenției.

În argumentarea soluției reținute, Colegiul a menționat că prima instanță în urma examinării cauzei contravenționale în privința lui C.V. în baza art. 179 Cod contravențional, a verificării materialelor cauzei contravenționale în raport cu prevederile legii, prin hotărârea adoptată greșit a ajuns la concluzia recunoașterii vinovăției contravenientului de comiterea contravenției prevăzute de art. 179 Cod contravențional.

Instanța de recurs a constatat, că judecând cauza contravențională, instanța de fond nu respectat normele procesuale, nu a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, nu dat probelor administrate o apreciere legală, eronat ajungând la concluzia sancționării lui C.V. în baza art. 179 Cod contravențional.

Colegiul a notat, că conform art. 441 alin. (1) lit. a) Cod contravențional, procesul contravențional nu poate fi pornit, iar dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat și va fi încetat în cazul în care nu există faptul contravenției.

Instanța de recurs reținând în motivarea soluției adoptate și prevederile art. 425 alin.(1), (2), art.375 Cod contravențional a notat, că persoana în privința căreia s-a întocmit procesul-verbal pe indicele contravenției revăzute de art. 179 Cod contravențional, nu este pusă în situația de a-și proba nevinovăția și pe cale de consecință, agentul constator la etapa acumulării probelor urma să dovedească prin mijloace de probă pertinente, concludente și utile vinovăția persoanei. Concluzia instanței de judecată se întemeiază pe prezumția de nevinovăție, sarcina probei revine celui care acuză, instanța de judecată este doar un simplu arbitru în proces, iar reprezentantul statului în cazul de față agentul constator, este obligat să colecteze suficiente probe pentru dovedirea vinovăției persoanei. Or interpretarea corectă, în lumina hotărârilor CEDO, este că simpla constatare (uneori pretinsa constatare) a agentului constator nu este suficientă pentru ca instanța să stabilească vinovăția unei persoane pe numele căreia s-a întocmit un proces-verbal contravențional.

În prezenta cauză, instanța a reținut că nu poate opera prezumția de temeinicie a procesului-verbal de contravenție și în lipsa a unor altor mijloace de proba cercetate în cadrul ședinței de judecată, care să confirme situația de fapt reținută prin procesul verbal de contravenție, aplicarea prezumției de temeinicie a procesului-verbal de contravenție în prezenta cauză ar fi contrar garanțiilor prevăzute de art. 6 CEDO.

Astfel, Colegiul a notat, că având în vedere principiul legalității, care este de rang constituțional și exprimă obligativitatea respectării legilor și a calității acestora, precum și asigurarea respectării ordinii de drept, se reține că aceste condiții au fost desconsiderate la data întocmirii actului. Or, legalitatea este de esența cerințelor statului de drept, a preeminenței legii în reglementarea relațiilor sociale. Răspunderii contravenționale este supusă numai persoana vinovată de săvârșirea contravenției prevăzute de legea contravențională, în context temeiul real al răspunderii contravenționale îl reprezintă fapta prejudiciabilă, iar componența de contravenție reprezintă baza juridică stipulată în legea contravențională care reprezintă temeiul juridic al răspunderii contravenționale.

În concluzie, Colegiul judiciar a menționat, că prin raportul de expertiză extrajudiciară nr.126 din 10 august 2021 s-a constatat, că lucrările de construcție efectuate pe terenul cu nr. cadastral xxxxxx au fost încadrate în tipurile de lucrări permise conform art. 14 din Legea nr.163 din 09.07.2010, a căror executare nu necesită

autorizație, deoarece zidul de susținere ridicat pe amplasament, în respectiva situație urbanistică și tehnică, poate fi considerat o structură auxiliară.

Circumstanțele date nu au fost apreciate de prima instanță și în rezultat instanța de fond eronat a ajuns la concluzia de a recunoaște vinovat pe C.V. în comiterea contravenției prevăzute de art.179 Cod contravențional, primind o hotărâre neîntemeiată și bazată pe presupuneri.

II. În aspectul practicii judiciare privind rejudecarea cauzelor contravenționale de către primele instanțe, sunt notate consecutiv cele mai frecvente temeuri, erori admise de către instanțele de fond la judecarea cauzelor contravenționale.

II.1. Cauza a fost judecată fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, s-a aflat în imposibilitatea de a se prezenta sau de a înștiința instanța despre imposibilitatea prezentării.

În aspectul reținut, este menționată cauza contravențională în privința lui Ț.V., prin care la data de 03.06.2021 de către agentul constatator din cadrul Direcției de Patrulare Nord a INSP al IGP, P.V., a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în privința lui Ț.V. fiindu-i imputată comiterea contravenției prevăzută de art.236 alin.(2) CCo, precum că el, la data de 22.08.2020, aproximativ la ora 10:51 a condus mijlocul de transport de model „XXX” cu numărul de înmatriculare XXX în municipiul X, comuna X, depășind viteza de circulație stabilită pe sectorul respectiv de drum de la 20 la 40 km/oră, prin ce a ignorat prevederile pct.47 alin.(1) al Regulamentului circulației rutiere, iar prin decizia agentului constatator din 03.06.2021, Ț.V. a fost sancționat în baza art.236 alin.(2) CCo cu amendă în mărime de 18 unități convenționale, cu aplicarea a 4 puncte de penalizare.

Prin hotărârea Judecătoriei X, sediul X din 20.08.2021 contestația înaintată de Ț.V. a fost respinsă, cu menținerea în vigoare a actelor agentului constatator din 03.06.2021.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01.12.2021 recursul declarat de către Ț.V. împotriva hotărârii Judecătoriei X, sediul X din 20.08.2021, emisă pe cazul contravențional cu privire la acuzația adusă lui Ț.V. în comiterea contravenției prevăzută de art.236 alin.(2) CCo, s-a admis cu casarea integrală a acestei hotărâri și dispunerea rejudecării cauzei în prima instanță, în alt complet de judecată.

Colegiul penal adoptând soluția în cauză în temeiul art.473 alin.(1), pct.2) lit.c) CCo, și reținând temeiul de drept pentru recurs dispozițiile art.466 lit.c) CCo, în corespundere cu care, *hotărârile judecătorești contravenționale pot fi atacate cu recurs, pentru a se repara erorile de drept, în următoarele temeuri: ...cauza a fost judecată fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, s-a aflat în imposibilitatea de a se prezenta sau de a înștiința instanța despre imposibilitate*, în motivarea soluției adoptate a notat că, potrivit materialelor cauzei cauza contravențională de acuzare a lui Ț.V. în comiterea contravenției prevăzute de art.236 alin.(2) CCo, a fost examinată în prima instanță în lipsa ultimului, instanța în acest sens invocând că motivele invocate în cererea de amânare nu au fost confirmate. Actele cauzei au reținut, că pentru ședința de judecată din 16.08.2021 Ț.V. a înaintat cerere de amânare a examinării cauzei, invocând că la aceiași dată este implicat, în calitate de apărător, la petrecerea mai multor acțiuni de urmărire penală în privința lui XXX de către OUP al IP XXX și este în imposibilitate din acest motiv de a se prezenta la

ședință, totodată contravenientul notând în cererea, că confirmarea participării la acțiunile procesual-penale nominalizate va prezenta la următoarea ședință.

Suplimentar, Colegiul a specificat, că în instanța de recurs Ț.V. a prezentat confirmare, semnată de ofițerul de urmărire penală al IP X, X.X., precum că Ț.V. împreună cu clientul său X.X. s-a prezentat și aflat la data de 16.08.2021 între orele 11:00 și 15:00, în SUP a IP X în cadrul a 5 cauze penale.

Deci, la examinarea recursului s-a constatat, că Ț.V. din motive întemeiate, fiind antrenat în serviciu - circumstanță probată prin confirmarea nr.34/38-7805 din 16.08.2021, nu a fost prezent în ședința judiciară a primei instanțe, respectiv, nu a avut posibilitate de a-și expune poziția pe marginea învinuirii aduse, de a participa la prezentarea și cercetarea probelor, fapt ce condiționat admiterea cerințelor acestuia formulate în instanța de recurs, privind remiterea cauzei la judecare.

În opinia Colegiului penal, examinarea cauzei prin cercetarea circumstanțelor sub toate aspectele, complet și obiectiv, este posibilă doar în prezența și cu participarea persoanei în privința căreia a fost întocmit procesul verbal cu privire la contravenție, acesta având posibilitate de a-și expune poziția proprie vis a vis de fapta contravențională imputată și de a-și exercita drepturile procesuale acordate prin lege.

Astfel, potrivit materialelor contravenționale prezentate, Colegiul a reținut că, cazul a fost soluționat în fond în ședința judiciară din 16.08.2021, cu pronunțarea hotărârii la 20.08.2021, în lipsa lui Ț.V., instanța considerând posibilă examinarea cauzei în lipsa acestuia, invocând lipsa probării motivelor invocate în cererea de amânare. De fapt, Ț.V. justificat se afla în imposibilitate de a se prezenta în instanța de judecată, ceea ce ultimul a și invocat în recurs, Colegiul astfel, constatând examinarea cauzei contravenționale în prima instanță în privința lui Ț.V. cu încălcarea drepturilor garantate de art.6 CEDO.

II.2. Instanța de fond nu a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, cauza contravențională a fost judecată de către prima instanță cu derogare de la prevederile art.458 alin.(1) lit.a)-f) Cod contravențional, fapt ce neîntemeiat a dus la declararea nulității procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare a agentului constator, cu încetarea procesului contravențional, pe motivul lipsei faptului contravenției.

Spre exemplificarea celor notate este reținută cauza contravențională în privința lui L.N. prin care de către agentul constator din cadrul direcției de patrulare Nord al (INSP), H.C. la 23.12.2020 a întocmit proces-verbal cu privire la contravenție pentru faptul, că la data 23.12.2020 ora 13:40, aflându-se în mun. X, str. X – str.X, conducea mijlocul de transport de model X cu n/m X, la care lipsea certificatul ce atestă achitarea venietei pe o perioadă mai mare de 7 zile, ignorând astfel Legea nr.221 din 19.10.2012.

Prin decizia agentului constator din 23.12.2020, L.N. a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzută de art. 287³ alin. (2) Cod contravențional, fiindu-i stabilită pedepasă sub formă de amendă în mărime de 60 u.c. echivalent a 3000 lei.

Prin hotărârea judecătoreiei X, sediul X din 24.05.2021, contestația depusă de L.N. împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei agentului constator din 23.12.2020, a fost admisă ca fiind întemeiată, cu anularea deciziei agentului

constatator și încetarea procesului contravențional în privința lui L.N., pe motivul lipsei faptului contravenției.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13.07.2021 recursul declarat de agentul constatator, H.C. împotriva hotărârii Judecătorei X, sediul X din 24 mai 2021, în privința lui L.N. privind comiterea contravenției prevăzută de art.287³ alin.(2) Cod contravențional, s-a admis cu casarea hotărârii în cauză, cu restituirea acestei la o nouă rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

Disponind rejudecarea cauzei de către prima instanță, în motivarea soluției adoptate instanța de recurs a notat, că deși prima instanță și-a întemeiat concluzia și aprecierea circumstanțelor de fapt a cauzei prin prisma normelor legale care statuează, că autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția persoanei, cât și cele care dezvinovătesc persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional, precum și circumstanțele atenuante sau agravante, instanța de fond a adoptat o hotărâre care nu este clară și temeinică, fiind contrară circumstanțelor cauzei și normelor legale ce guvernează speța dedusă judecării.

Din materialele dosarului, Colegiul Penal a reținut că la data 23.12.2020 ora 13:40, aflându-se în mun. X, str. X – str.X, conducea mijlocul de transport de model X cu n/m, la care lipsea certificatul ce atestă achitarea venietei pe o perioadă mai mare de 7 zile, ignorând astfel Legea nr.221 din 19.10.2012, astfel acțiunile lui L.N. au fost calificate de agentul constatator în baza art. 287³ alin.(2) Cod contravențional, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 60 u.c. echivalent a 3000 lei.

Prin urmare, Colegiul Penal a conchis, că în speța dedusă judecării prima instanță nu a constatat toate circumstanțele pricinii, aprecierile expuse în hotărârea recurată, sunt contrare circumstanțelor obiective, care se impunea a fi elucidate pe parcursul cercetării judecătorești, or motivarea hotărârii contestate este superficială.

Totodată, Colegiul a considerat că instanța de fond a încetat procesul contravențional din motive formale, fără a ține cont de toate circumstanțele cauzei. Așadar, prima instanță a reținut că vinovăția lui L.N. nu a fost dovedită, deoarece conform instrumentării acestei cauze contravenționale de către agentul constatator nu a fost dată suficientă eficiență dispozițiilor art. 440 alin. (1) Cod contravențional, ce se referă la activitatea desfășurată de agent în vederea constatării faptei, prin colectarea și administrarea probelor în ordinea art.425 Cod contravențional, ținându-se cont de principiul prezumției nevinovăției stabilit de art. 375 alin. (2) Cod contravențional care stipulează, că „nimeni nu este obligat să-și dovedească nevinovăția”, urmând ca toate dubiile în probarea învinuirii ce nu pot fi înlăturate, în corespundere cu alin. (3), să se interpreteze în favoarea contravenientului, acestea fiind normele de drept procesual ce asigură exercitarea garanțiilor acordate de art. 6 a Convenției. Instanța de fond a mai constatat, că reieșind din acțiunile întreprinse de către agentul constatator în procesul contravențional vizat nu au fost administrate suficiente probe, verificate sub aspectul pertinentei, concludenței, utilității și veridicității fiecăreia, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor și în raport cu circumstanțele cauzei să dovedescă vinovăția contestatorului, or singurul temei de a tragere la răspundere contravențională este săvârșirea unei contravenției care să fie dovedită în cadrul cercetării judecătorești, pe când la situația în cauză existența dubiilor rezonabile și stării de incertitudine existente

în cadrul probatorului acumulat, dă dovadă de faptul că agentul constator fără de careva dovezi legale în corespundere cu art. 425 Cod contravențional, în mod pripit a ajuns la concluzia vinovăției lui L.N.

Astfel, Colegiul penal a atestat caracterul eronat al examinării cauzei de către instanța de judecată, care urmează să dea apreciere probatoriul administrat la caz, să stabilească caracterul veridic al contravenției imputate, vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante, necesitatea sancționării și, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale.

În aspectul dat, Colegiul analizând probele scrise anexate la materialele cauzei și anume procesul-verbal cu privire la contravenție din 23.12.2020, a constatat, că L.N. a fost prezent la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, consemnând datele indicate în acesta, mai mult ca atât ultimul nu a făcut careva mențiuni la rubrica „Obiecții” și a contrasemnat rubrica „recunosc săvârșirea contravenției și accept sancțiunea stabilită”.

Subsecvent celor enunțate, din considerentele menționate supra și având în vedere faptul că prima instanță nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, ținând cont de faptul că încălcarea normelor de drept ce a dus la soluționarea eronată a cauzei nu a putut fi corectată în instanța de recurs, Colegiul a conchis asupra rejudecării cauzei de către prima instanță.

II.3. În procesul judecării cauzelor contravenționale pe parcursul anului 2021, instanțele de fond examinând contestațiile înaintate asupra proceselor-verbale cu privire la contravenții și deciziilor de sancționare prematur au ajuns la concluzia de omitere a termenului de atac al actelor nominalizate, iar soluția instanței de respingere a contestației ca fiind tardivă s-a atestat a fi contrară materialelor cauzei.

Drept exemplu de respingere eronată a contestației ca fiind tardive, este reținută cauza contravențională în privința lui M.E., prin care de către agentul constator din cadrul Direcției patrulare Nord al INSP, S.A., la 09.07.2020 în privința lui M.E. a întocmit procesul verbal cu privire la contravenție în comiterea contravenției prevăzută de art.236 alin.(1) CCo, precum că acesta la data de 09.07.2020, în satul X, raionul X, conducea mijlocul de transport de model ”X” cu numărul de înmatriculare X, depășind limita de viteză prin localitate, deplasându-se cu 86 km/h, în comun cu indicatorul 70 km, ignorând astfel prevederile pct.47.1 (2) din Regulamentul circulației rutiere, iar prin decizia agentului constator din 09.07.2020, M.E. a fost sancționat contravențional în baza art.236 alin.(1) CCo, cu amendă în mărime de 12 unități convenționale, echivalentul a 600 lei, fiindu-i aplicate 3 puncte de penalizare.

Prin hotărârea Judecătoriei X, sediul X din 03.12.2020 contestația înaintată de M.E. a fost respinsă ca fiind depusă tardiv, instanța motivând că M.E. a fost prezent la întocmirea procesului verbal – 09.07.2020, iar contestația a depus-o prin intermediul oficiului poștal abia la 30.07.2020, adică peste termenul de 15 zile.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10.02.2021 recursul declarat de către M.E. împotriva hotărârii Judecătoriei X, sediul X din 03.12.2020, pronunțată pe cazul contravențional privind învinuirea adusă ultimului în comiterea contravenției prevăzută de art.236 alin.(1) CCo, s-a admis, cu casarea integrală a

acestei hotărâri și dispunerea rejudecării cauzei în prima instanță, în alt complet de judecată. Prezenta decizie fiind irevocabilă.

În motivarea soluției adoptate, Colegiul a opinat, că instanța de fond examinând contestația înaintată de către M.E., asupra procesului verbal cu privire la contravenție și deciziei de sancționare în baza art.236 alin.(1) CCo, din 09.07.2020, prematur a ajuns la concluzia de omitere a termenului de atac al actelor nominalizate, iar soluția de respingere a contestației ca fiind tardivă fiind contrară materialelor cauzei.

Colegiul reținând dispozițiile legale a art.448 alin.(1) CCo, a notat că rezultând din mențiunile din procesul verbal cu privire la contravenție, M.E. a fost prezent la întocmirea actului în cauză, și-a exprimat dezacordul cu cele reținute de către agentul constator în privința sa, notând la pct.12 ”nu sunt de acord”. Ulterior, semnătura lui M.E. figurează la pct.20 – condiție prevăzută la alin.(5) art.443 CCo, ce obligă agentul constator, persoana în a cărei privință s-a întocmit procesul verbal cu privire la contravenție sau victima dacă există, să semneze procesul verbal pe fiecare pagină. Însă prin vizualizarea pct.19 al procesului verbal cu privire la contravenție s-a constatat lipsa semnăturii lui M.E., fapt ce denotă că ultimului nu i-au fost aduse la cunoștință drepturile și obligațiile, acesta nu a fost informat despre decizia adoptată și nu i s-a înmănat copia procesului verbal cu privire la contravenție. Respectiv, argumentele recursului și-au găsit confirmare, or, aceste împrejurări au fost invocate de către M.E. în contestație, însă instanța de judecată le-a lăsat fără apreciere.

În decizia adoptată, instanța de recurs a mai reținut, că invocând, că procesul verbal cu privire la contravenție în baza art.236 alin.(1) CCo, din 09.07.2020, a fost întocmit în prezența lui M.E., instanța s-a referit la semnătura acestuia din pct.20, neținând cont că de către M.E. nu a fost contrasemnat pct.19 a procesului verbal cu privire la contravenție. Or, prezența lui M.E. la întocmirea procesului verbal cu privire la contravenție, nu poate fi echivalat cu faptul aducerii la cunoștință ultimului despre decizia adoptată pe marginea cazului contravențional. La materialele cauzei, Colegiul a atestat lipsa actelor care ar confirma, că M.E. a fost informat de către agentul constator despre decizia adoptată și sancțiunea aplicată lui la data de 09.07.2020 în baza art.236 alin.(1) CCo.

Colegiul penal referindu-se la prevederile art.443 alin.(13) CCo, a constatat în decizia adoptată, că copia procesului verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare din 09.07.2020, nu au fost înmănate lui M.E. contra semnătură, lipsind și careva date care ar confirma expedierea lor în adresa ultimului și recepționării a acestor copii prin intermediul oficiului poștal, fapt care face imposibilă stabilirea datei aducerii la cunoștință de către agentul constator lui M.E. a deciziei agentului constator privind sancțiunea aplicată.

Instanța de recurs a conchis, că prima instanță pripit, fără a analiza toate circumstanțele cauzei a considerat, că M.E. a depus contestația tardiv, astfel fiindu-i lezat dreptul la un proces contravențional obiectiv și echitabil, acesta fiind lipsit de posibilitatea de a prezenta probe în confirmarea nevinovăției și de a-și susține argumentele din contestație. Discordanțele enunțate supra, în opinia Colegiului, a relevat examinarea superficială a cauzei și emiterea unui act judecătoresc pripit, cu o motivare defectuoasă, cu derogare de la prevederile art.394 alin.(4) CCo, art.381 alin.(2) CCo, art.6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului.

II.4. Colegiile penale în procesul examinării în ordine de recurs a cauzelor contravenționale pe parcursul anului 2021 au reținut temei de dispunere a rejudecării cauzelor de către prima instanță - încălcarea în mod vădit a procedurii de soluționare a cauzelor contravenționale.

În acest aspect este reținută cauza contravențională în privința lui P.I., care la 12 aprilie 2021, agentul constator G.I. din cadrul Direcției Patrulare Nord a emis decizia asupra cauzei contravenționale în privința lui P.I. cu sancționare ultimului cu amendă în mărime de 20 unități convenționale și 4 puncte de penalizare în baza art. 236 alin. (2) din Codul contravențional, reținându-se că petentul la 12.04.2021 ora 11.52 în s.X, raionul X, conducea automobilul de model X cu viteza de 76 km/oră prin localitate, depășind limita cu 26 km/oră.

Prin hotărârea Judecătoria X, sediul X din 10.06.2021, s-a admis contestația depusă de P.I., cu încetarea procesului contravențional.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23.11.2021 recursul agentului constator al Direcției patrulare „Nord” G.I. declarat împotriva hotărârii judecătoria X, sediul X din 10.06.2021 în cauza lui P.I., s-a admis, cu casarea respectivei hotărâri și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată. Prezenta decizie fiind irevocabilă.

Disponind rejudecarea cauzei de către prima instanță, Colegiul în argumentarea soluției adoptate, a notat, că instanța de fond la examinarea cauzei contravenționale în privința lui P.I., a derogat de la prevederile art.458 Cod contravențional, fără a se pronunța asupra chestiunilor ce urmează a fi elucidate.

Instanța de recurs reținând prevederile art.446 Cod contravențional, a menționat, că în cauza contravențională privindu-l pe P.I., agentul constator a întocmit decizie de sancționare a contravenientului în baza art.236 alin.(2) Cod contravențional pe motiv, că fapta lui P.I. a fost apreciată drept contravenție flagrantă.

Totodată, instanța de recurs a mai menționat că decizia de sancționare pentru contravențiile flagrante se contestă în ordinea prevăzută de art.448 Cod contravențional și se examinează de către instanță conform competenței, pronunțându-se hotărâre judiciară. Adică, examinarea unor astfel de cauze se deosebește de procedura examinării recursurilor împotriva deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constator. În cel din urmă caz, judecarea cauzei în instanța de judecată se efectuează într-o procedură separată reglementată de art.451⁴ Cod contravențional. Despre cele menționate a fost indicat și la pct.17 al deciziei asupra cauzei contravenționale din 06.03.2021, privitor la drepturile contravenientului de a contesta decizia în temeiul art.448 Cod contravențional, fie să solicite examinarea cauzei în baza acordului de colaborare conform art.451⁵ Cod contravențional.

Rezultând cele menționate, Colegiul a identificat ca eronată judecarea cauzei în privința lui P.I. în baza art.236 alin.(2) Cod contravențional în prima instanță conform art.451⁴ Cod contravențional.

II.5. Colegiile penale în procesul judecării cauzelor contravenționale în ordine de recurs au reținut erori admise de către instanțele de fond și la judecarea demersurilor agenților constatori privind înlocuirea sancțiunii contravenționale amenda cu munca neremunerată în folosul comunității în privința contravenientilor, împrejurări care au impus casarea încheierilor atacate, cu trimiterea cauzelor la rejudecare în prima instanță.

Spre exemplificarea celor notate este reținută decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08.12.2021 prin care s-a admis recursul declarat de către șeful I.P. Bălți Ș.M. împotriva încheierii Judecătoriei X, sediul X din 27.10.2021 la demersul I.P. Bălți privind înlocuirea sancțiunii contravenționale amenda cu munca neremunerată în folosul comunității în cauza contravențională în privința lui Ț.L. în baza art.354 Cod Contravențional al RM, încheiere care s-a casat, cu dispunerea rejudecării cauzei în primă instanță, în alt complet de judecată.

Adoptând soluția pe caz, Colegiul a reținut, că prin încheierea Judecătoriei X, sediul X din 27.10.2021 s-a respins demersul I.P. Bălți privind înlocuirea sancțiunii contravenționale amenda cu munca neremunerată în folosul comunității în privința contravenientei Ț.L.

Încheierea în cauză a fost contestată cu recurs de către șeful SP al SPP al I.P. Bălți Ș.M., apreciind încheierea ca ilegală și neîntemeiată.

Instanța de recurs la temeinicia soluției de remitere a cauzei la rejudecare în prima instanță a reținut, că în urma evaluării probelor, instanța de fond la examinarea demersului I.P. privind înlocuirea sancțiunii contravenționale amenda cu munca neremunerată în folosul comunității în cauza contravențională în baza art.354 Cod Contravențional al RM în privința lui Ț.L. nu a ținut cont de problemele ce urmează a fi rezolvate la adoptarea hotărârii contravenționale, iar încheierea adoptată fiind adoptată prematur și contradictoriu, fără citarea legală a persoanei în privința căreia s-a solicitat înlocuirea pedepsei.

Astfel, instanța de fond a constatat că prin decizia adoptată de către agentul constator din cadrul I.P. Bălți din 08.03.2021 lui Ț.L. i-a fost aplicată sancțiune contravențională sub formă de amendă în mărime de 30 u.c., în baza art.354 Cod contravențional.

Prin încheierea executorului judecătoresc B.A. din 14.07.2021 s-a dispus restituirea documentului executoriu din 08.03.2021 emis de Inspectoratul General al Poliției privind încasarea de la Ț.L. în beneficiul statului a amenzii contravenționale în mărime de 1500 lei, în legătură cu imposibilitatea executării silite.

Colegiul a notat, că prima instanță reținând prevederile art.11 alin. (1) lit.c), art.22 alin.(2) Cod de executare al RM a menționat că Ț.L. nu a executat amenda stabilită în baza titlului executoriu din 08.03.2021 emis de I.P. Bălți, ca rezultat solicitându-se reieșind din imposibilitatea achitării amenzii în cadrul procedurii de executare silite, înlocuirea sancțiunii contravenționale amenda cu munca neremunerată în folosul comunității. Totodată a constatat, că la materialele cauzei a fost anexată doar încheierea privind restituirea documentului executoriu, nefiind anexat și procesul-verbal de constatare a faptului privind neachitarea amenzii cu indicarea că contravenienta Ț.L. nu are mijloace bănești, bunuri imobile care ar putea fi urmărite în scopul stingerii creanței pecuniare. Reieșind din circumstanțele cauzei instanța de fond a atestat lipsa documentării suficiente privind stabilirea de bunuri care pot fi urmărite întru executarea sancțiunii aplicate prin decizia agentului constator din 08.03.2021.

Suplimentar, Colegiul în decizia adoptată a reținut că instanța de fond a constatat că la cauza respectivă a fost anexată doar încheierea privind restituirea documentului executoriu unde s-a indicat, că Ț.L. nu dispune de bunuri care ar putea fi urmărite, or, în legătură cu acest fapt, executorul judecătoresc până la emiterea încheierii privind restituirea documentului executoriu urma să asigure executarea efectivă bazată pe

aspect factual a prevederilor art.74 Cod de executare al RM, or, la materialele cauzei nu a fost prezentată o careva probă care să ateste că de către executorul judecătoresc au fost întreprinse toate măsurile prevăzute de legislația în vigoare a RM prin care s-ar constata existența sau inexistența cărorva bunuri sau mijloace financiare din partea contravenientei.

La fel, la materialele cauzei nu a fost anexată încheierea de intentare a procedurii de executare și stabilirea termenului de executare benevolă și nici scrisoarea de informare în privința debitorului cu privire la intentarea procedurii de executare, în acest sens instanța de fond a stabilit lipsa unei dovezi de primire din partea contravenientei Ț.L. a acestor acte. Totodată, la materialele cauzei nu a fost anexată o careva informație de la Inspectoratul Fiscal de Stat precum că contravenienta Ț.L. este sau nu plătitor de impozite, la fel nu au fost anexate careva informații de la Agenția Servicii Publice, Departamentul cadastru întru stabilirea faptului dacă aceasta ar deține careva bunuri imobile, fapt ce denotă că nu este probată încheierea privind restituirea documentului executoriu adoptată la 19.07.2021.

Pe cale de consecință, instanța de fond a conchis, că prin solicitarea înlocuirii sancțiunii contravenționale - amenda cu munca neremunerată în folosul comunității, agentul constator nu a demonstrat că a luat toate măsurile necesare pentru asigurarea executării documentului executoriu, or, după cum s-a constatat la materialele cauzei nu au fost anexate înscrisuri, care să confirme acțiunile întreprinse în vederea executării documentului executoriu în privința debitorului, sau să demonstreze cu certitudine că executorul judecătoresc este în imposibilitate de a executa silit documentul executoriu.

În aspectul celor constatate și reținute de către prima instanță, Colegiul penal prin decizia adoptată a conchis, că instanța de fond prematur a ajuns la concluzia de a respinge ca neîntemeiat demersul I.P. Bălți privind înlocuirea sancțiunii contravenționale amenda cu munca neremunerată în folosul comunității în privința lui Ț.L., fără citarea legală a persoanei în privința căreia s-a solicitat înlocuirea pedepsei amenzii, nefiind clarificate astfel nici motivele neexecutării unei hotărâri irevocabile.

Prin urmare, instanța de recurs reținând și prevederile art.34 alin.(2/4) CCo a conchis, că instanța de fond nu a ținut cont că agentul constator a solicitat de fapt prin demers înlocuirea pedepsei amenzii cu muncă neremunerată, amendă care nu a fost achitată nici la moment de către contravenientă, de către instanța de fond la fel nefiind clarificate motivele de neachitare după un timp îndelungat a amenzii stabilite, astfel instanța de fond nu a stabilit aspectele importante pentru soluționarea cauzei și pe motive formale, superficial și prematur a ajuns la concluzia adoptată pe caz privind respingerea demersului agentului constator cu privire la înlocuirea sancțiunii sub formă de amendă cu muncă neremunerată în folosul comunității în privința contravenientei Ț.L.

III.1. Colegiile penale ale Curții de Apel Bălți în procesul examinării în ordine de recurs a cauzelor contravenționale au reținut și temeuri de legalitate și temeinicie a soluțiilor instanțelor de fond adoptate în cazurile contravenționale.

Spre exemplificarea celor menționate este reținută cauza contravențională în privința lui A.Ș. în comiterea contravențiilor prevăzute de art.231 alin.(2); art.235 alin.(1) și art.229 alin.(2) CCo, unde în privința ultimului la data de 31.05.2021 de către agentul constator din cadrul I.P.Soroca, D. M., a fost întocmit procesul-verbal cu

privire la contravenție fiindu-i imputat faptul că la data de 06.05.2021, în intervalul de timp cuprins între orele 16:00-17:00, a condus prin satul X, raionul X, motocicletă de model „X” de culoare roșie care nu era înmatriculată în modul stabilit de lege, fără a deține permis de conducere și fără a avea asupra sa casca de protecție a motociclistului.

Acțiunile lui A.Ș. au fost încadrate de către agentul constatator în baza art.231 alin.(2), 235 alin.(1), 229 alin.(2) CCo, cauza fiind remisă Judecătoriei X, sediul X pentru examinare conform competenței.

Judecând cauza, instanța a conchis că lipsesc probe veridice, care ar demonstra incontestabil existența faptei contravenționale în acțiunile lui A.Ș. Respectiv, prin hotărârea Judecătoriei X, sediul X din 10.09.2021 procesul contravențional intentat în privința lui A.Ș. învinuit în comiterea contravențiilor prevăzute de art.231 alin.(2), 235 alin.(1), art.229 alin.(2) CCo a fost încetat din lipsa faptului contravenției.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10.11.2021 recursul agentului constatator din cadrul I.P.Soroca, D.M., declarat împotriva hotărârii Judecătoriei X, sediul X din 10.09.2021, emisă pe cazul contravențional cu privire la acuzația adusă lui A.Ș. în comiterea contravențiilor prevăzute de art.231 alin.(2); art.235 alin.(1) și art.229 alin.(2) CCo, s-a respins ca nefondat, cu menținerea fără modificări a hotărârii atacate.

Soluția Colegiului rezultă din examinarea de către instanța de fond în ordinea stabilită a cauzei contravenționale în privința lui A.Ș., cu respectarea normelor procesuale, în cadrul judecării cauzei de către instanță fiind respectate întocmai prevederile art.394 alin.(4) CCo.

Colegiul a notat, că prima instanță a verificat toate circumstanțele invocate, iar la examinarea cauzei a ținut seama de aspectele importante pentru soluționarea justă a ei, de caracterul contravențiilor imputate lui A.Ș., de lipsa necesității sancționării acestuia, or, pe parcursul judecării cauzei s-a constatat lipsa faptelor contravenționale imputate ultimului prin procesul verbal cu privire la contravenție. Respectiv, instanța de fond a dat deplină eficiență prevederilor art.455, 457-458 CCo, a examinat cauza în ordinea stabilită, legal și obiectiv, corect ajungând la concluzia privind încetarea procesului contravențional.

Colegiul a considerat, că examinând cauza contravențională în privința lui A.Ș. în baza art.231 alin.(2); art.235 alin.(1) și art.229 alin.(2) CCo, instanța justificat a concluzionat că pe cazul dat lipsește fapta contravențională adusă în învinuire ultimului prin procesul verbal cu privire la contravenție din 31.05.2021. Colegiul penal reiterând, că odată ce de către agentul constatator nu au fost prezentate probe de putere să confirme vinovăția lui A.Ș. în faptele lui imputate, sancționarea acestuia, după cum solicită recurentul, ar fi una nejustificată.

Încetarea procesului contravențional în temeiul art.441 alin.(1) lit.a) CCo rezultă din faptul neconfirmării a careva încălcări din partea lui A.Ș. la data și ora inserată în procesul verbal cu privire la contravenție din 31.05.2021. În acest sens instanța întemeiat s-a bazat pe declarațiile martorilor M.A. și N.I., care au declarat în instanța de judecată, că la data de 06.05.2021 nu l-au văzut pe A.Ș. în satul X, raionul X, cel puțin în intervalul de timp dintre orele 16:00 și 17:00. Acest fapt a fost confirmat și de către martorii C.F. și B.S., precum și prin înscrisurile prezentate de către partea apărării (la care a avut acces și agentul constatator) care confirmă corespondența dintre A.Ș. și martorul C.F., și între A.Ș. și martorul B.S.

Potrivit declarațiilor martorului A.Ș. inserate în procesul verbal din 11.05.2021, rezultă că la data de 06.05.2021 aflându-se pe stadionul din satul X, a văzut că pe drumul paralel al stadionului se deplasau cu viteză excesivă mai multe persoane cu motocicletele și anume A.Ș., N.I. și I.A. care nu erau înmatriculate și nu au folosit în timpul conducerii casca de protecție.

Colegiul penal a susținut concluzia instanței de fond precum că, declarațiile martorului A.Ș., care ar fi fost prezentă la fața locului, sunt combătute prin declarațiile martorilor C.F., B.S., N.I., precum și declarațiile suplimentare ale martorului M.A., acestea fiind în coroborare și cu corespondența ce a avut loc pe rețelele de socializare unde este indicată data și ora expedierii mesajelor, din conținutul cărora rezultă că A.Ș. nu s-a aflat în satul X, raionul X la data de 06.05.2021 între orele 16:00 și 17:00.

Instanța de recurs a mai notat, că careva date obiective ce ar demonstra, că A.Ș. a comis faptele incriminate lui în procesul verbal cu privire la contravenție, de către agentul constatator nu au fost prezentate, nefiind prezentate careva înregistrări video sau foto, probe ce sunt prevăzute la art.425 CCo, deși acestea sunt obligatorii în vederea stabilirii faptului comiterii contravenției.

Respectiv, Colegiul penal la fel ca și prima instanță a conchis, că agentul constatator nu a demonstrat incontestabil existența faptei contravenționale în acțiunile persoanei în a cărei privință a fost întocmit procesul verbal cu privire la contravenție, instanța de fond corect a determinat de a dispune încetarea procesului contravențional în privința lui A.Ș.

III.2. Sub aspectul legalității și temeiniciei soluției instanței de fond de către Colegiul penal al Curții de Apel Bălți a fost reținută și cauza contravențională în privința lui G.E. de comiterea contravenției prevăzută de art.287 alin.(16) CCo, în privința căruia de către agentul constatator din cadrul Biroului vamal Nord, T.C., la 07.05.2019 a fost întocmit procesul verbal cu privire la contravenție fiindu-i imputată comiterea contravenției prevăzută de art.287 alin.(16) CCo, în sarcina acestuia fiind reținut următoarele: ”La data de 30.10.2018, la pista de control „autoturisme intrate din țară” a postului vamal Briceni (PVFI, rutier), aproximativ la ora 01:16, s-a prezentat pentru efectuarea controlului vamal autoturismul de model ”XXX” cu numărul de înmatriculare X (MD), la volanul căruia se afla G.E. Conform informației din SI „Portalul SV”, G.E., are pe teritoriul R.M. un autoturism cu numărul de înmatriculare X, XXX, înmatriculat în LT, introdus pe teritoriul țării la data de 27.01.2015, în condițiile art.184/1 Cod Vamal al RM, fără a fi înregistrată ieșirea în termenii prevăzuți. Fiind audiat, Guțu Eugeniu, a comunicat că mijlocului de transport sus menționat la moment se află în țară și urmează a fi scos. La data de 10.01.2019, în privința lui G.E. a fost încheiat procesul-verbal contravențional nr.34/2019, pentru nescoaterea de pe teritoriul vamal al R.M. a autoturismului cu numărul de înmatriculare X, XXX, înmatriculat în LT, introdus cu obligația de a fi scos de pe teritoriul vamal în 180 de zile.

În baza deciziei de sancționare emisă de către agentul constatator din cadrul Biroul vamal Nord, lui G.E. i-a fost aplicată amendă în mărime de 84 unități convenționale, ceea ce constituie 4200 lei, cu obligația scoaterii de pe teritoriul vamal al mijlocului de transport cu numărul de înmatriculare X,X. Conform, datelor din SI,„Portalul SV”, G.E. nu a scos de pe teritoriul vamal al RM, mijlocul de transport sus indicat, în termenul

acordat, prin ce se face vinovat de nesupunerea dispozițiilor legale ale persoanei cu funcție de răspundere din organul vamal”.

Pentru fapta descrisă, prin decizia șefului Biroului vamal Nord, I.T., din 07.05.2019, G.E. a fost sancționat contravențional în baza art.287 alin.(16) CCo, fiindu-i aplicată amendă în mărime de 50 unități convenționale, echivalentul a 2500 lei.

Prin hotărârea Judecătorei X, sediu X din 18.12.2020, contestația înaintată de G.E. a fost considerată depusă în cadrul termenului de atac și respinsă, fiind menținut în vigoare procesul-verbal cu privire la contravenție din 07.05.2019 a agentului constatator din cadrul SPC al Biroului vamal Nord, T.C., și decizia șefului Biroului vamal Nord, I.T. din 07.05.2019, întocmite în privința lui G.E. în baza art.287 alin.(16) CCo.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 24.02.2021 recursul declarat de către G.E. împotriva hotărârii Judecătorei X, sediul X din 18.12.2020 emisă pe cazul contravențional privind învinuirea adusă ultimului în comiterea contravenției prevăzută de art.287 alin.(16) CCo, s-a respins ca nefondat, cu menținerea fără modificări a hotărârii atacate, prezenta decizie fiind irevocabilă.

În motivarea soluției reținute Colegiul a conchis, că la examinarea cauzei contravenționale instanța de fond a ținut seama de toate aspectele importante pentru soluționarea justă a acesteia, de caracterul veridic al contravenției imputate, de necesitatea și caracterul sancțiunii contravenționale, corect ajungând la concluzia privind respingerea contestației înaintate de către G.E. împotriva procesului verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare în baza art.287 alin.(16) CCo din 07.05.2019.

Colegiul a menționat, că instanța de fond examinând contestația înaintată de către G.E., a dat deplină eficiență prevederilor art.455, 457-458 CCo, a examinat cauza în ordinea stabilită, legal și obiectiv, argumentând corect soluția adoptată, în baza probelor examinate.

Instanța de recurs a reținut, că concluzia instanței de fond referitor la legalitatea sancționării lui G.E. în baza art.287 alin.(16) CCo rezultă pe deplin din probele acumulate de către agentul constatator și verificate în prima instanță, cărora le-a fost dată o apreciere multilaterală, obiectivă și sub toate aspectele, pe cazul contravențional respectiv fiind pronunțată o hotărâre legală și întemeiată. Or, examinând contestația, instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia privind confirmarea vinovăției lui G.E. în comiterea contravenției imputate, care a fost demonstrată prin probele acumulate și cercetate, precum informațiile și datele din SI„Portalul SV”, din care rezultă că G.E. nu a scos de pe teritoriul vamal al RM mijlocul de transport cu numărul de înmatriculare X, XXXX, înmatriculat în LT, în termenul acordat, prin ce se face vinovat de nesupunerea dispozițiilor legale ale persoanei cu funcție de răspundere din organul vamal.

Astfel, concluzionând, că de către agentul constatator a fost făcută o apreciere corectă a probelor acumulate, fiind just încadrate acțiunile lui G.E. în baza art.287 alin.(16) CCo, ultimului fiindu-i aplicată sancțiune contravențională echitabilă, în raport cu fapta comisă, quantumul căreia nu depășește limitele stabilite de legislator la dispoziția legii aplicate.

Analizând materialele cauzei contravenționale, Colegiul penal, similar, ca și instanța de fond a reținut lipsa temeiurilor de declarare a nulității procesului verbal cu

privire la contravenție din 07.05.2019 privind sancționarea lui G.E. în baza art.287 alin.(16) CCo, fiind evidentă desfășurarea procesului contravențional în corespundere cu normele legale.

Suplimentar, Colegiul a mai menționat, că și faptul, că potrivit informației prezentate de Biroul Vamal Nord, G.E. la 07.05.2019, fiind sancționat contravențional în baza art.287 alin.(16) CCo, la amendă în mărime de 50 unități convenționale, echivalentul a 2500 lei, a achitat-o la data de 21.08.2019, contestând-o în instanță abia la 09.03.2020, adică ultimul achitând-o și-a exprimat acordul cu soluția primită, ulterior însă totuși a contestat-o în instanță.

IV. CONCLUZII:

Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care cetățenii beneficiază de drepturile și libertățile consacrate prin legea fundamentală – Constituția Republicii Moldova și prin alte legi, dar de asemenea supunându-se obligațiilor prevăzute de acestea, fiind egali în fața legii, și autorităților publice, fără nicio discriminare.

Respectarea cerințelor de supunere în fața legii impune stabilirea unor reguli de conduită într-un cadru legal bine determinat, care configurează conținutul diferitelor ramuri de drept. Încălcarea unei asemenea reguli de conduită determină aplicarea sancțiunii prevăzute de legea în vigoare în acest scop.

În sfera încălcării regulilor de conduită stabilite prin lege, un loc aparte îl ocupă contravențiile, acestea fiind faptele (acțiunile sau inacțiunile) ilicite ce atentează la personalitate, la drepturile și interesele legitime ale persoanei fizice sau juridice, la proprietate, la orânduirea de stat și cea publică, precum și alte fapte ilicite pentru care legislația prevede răspunderea contravențională.

Prin săvârșirea unor contravenții se creează un raport juridic (raport juridic de conflict), în temeiul căruia statul are dreptul de a aplica vinovatului sancțiunea contravențională prevăzută de legea contravențională în vigoare.

Raportul contravențional apare astfel ca o relație socială reglementată prin intermediul normelor juridice, relație în care subiectele sau titularii de drepturi și obligații prevăzute de aceste norme dispun de drepturi care pot fi realizate, la nevoie, cu ajutorul organelor de stat.

Domeniul contravențiilor constituie, incontestabil, un domeniu cu aplicații dintre cele mai profunde și mai complexe în viața de zi cu zi a cetățenilor și, implicit, în activitatea practică a autorităților cu atribuții în materie de prevenirea, combaterea și contracararea acestor fapte ilicite.

Apariția și diversificarea relațiilor sociale determină implicarea tot mai profundă a organelor statului în vederea stabilirii și înlăturării cauzelor și condițiilor care favorizează nemijlocit apariția de noi contravenții. Abordarea și studierea aprofundată a legii contravenționale are drept scop definirea și interpretarea faptelor ilicite considerate drept contravenții.

Experiența Republicii Moldova din ultimul deceniu, demonstrează că majoritatea acțiunilor s-au concretizat în măsuri de combatere punitive, al căror efect nu a fost nici pe departe cel scontat. Una din cauze poate fi și faptul că comiterea anumitor contravenții a devenit o abatere tolerată pentru o bună parte a populației, fără să se

conștientizeze dimensiunea impactului acesteia. Aceasta a fost posibil datorită distorsionării (deformării) valorilor morale din societate. Astfel, suntem în fața dilemei: să se continue politica represivă a controlului social asupra contravenționalității sau să se aplice practicile consensuale și multisectoriale încă de la etapa de prevenire a acestora.

Potrivit prevederilor art. 5 Cod Contravențional, nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale decât în conformitate cu legea contravențională. Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii contravenționale sânt interzise. Legea contravențională nu urmărește cauzarea de suferințe fizice sau lezarea demnității omului.

În conformitate cu prevederile 374 al.(3) Cod contravențional, procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al Codului contravențional, al Codului de procedură penală în cazurile expres prevăzute de prezentul cod, precum și al normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

Reieșind din jurisprudența CEDO, în cauze inclusiv contra Republicii Moldova faptele contravenționale, ca specie de ilicit, aparțin materiei penale, implicit cauzele contravenționale sunt asimilate cu cele penale, astfel din acest motiv, reprezentanții statului în persoana agenților constatatori sunt obligați să respecte în activitatea sa drepturile și garanțiile persoanelor în privința cărora a fost pornit procesul contravențional, sau care au fost atrase la răspundere contravențională, inclusiv cele prevăzute de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum ar fi dreptul la libertate și siguranță (art.5 din convenție), dreptul la un proces echitabil (art.6 din convenție), nici o pedeapsă fără lege (art.7 din convenție), dreptul la respectarea vieții private și de familie (art.8 din convenție), principiul prezumției nevinovăției (art.11 din Declarația Universală a drepturilor Omului), dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de 2 ori pentru una și aceeași faptă (art.4 din Protocolul nr.7 din convenție) etc.

Existența statului de drept presupune, în primul rând, asigurarea ordinii de drept în societatea respectivă, combaterea contravenționalității fiind parte componentă activității de asigurare a ordinii de drept. Combaterea contravenționalității nu poate fi examinată fără aplicarea constrângerii juridice față de autorii raporturilor juridice de conflict. Totodată, măsurile de constrângere juridică, inclusiv sancțiunile contravenționale, trebuie să fie aplicate în strictă conformitate cu procedura legală.

Sancțiunea contravențională, fiind o instituție extrem de importantă în procesul combaterii contravenționalității, reprezintă o măsură de constrângere statală prevăzută de legea contravențională și aplicată contravenientului în modul stabilit de lege pentru săvârșirea cu vinovăție a contravenției, având drept scop ocrotirea valorilor sociale, formarea unei conduite civice corecte a făptuitorului, prevenirea comiterii unor noi contravenții, atât de către contravenientul însuși, cât și de către alte persoane. Sancțiunea contravențională este nu altceva decât un răspuns la încălcarea ordinii sociale stabilite de societate prin intermediul normelor contravenționale. Sancțiunea stabilește limitele și metodele prin care autorul unei fapte ilicite, comise cu vinovăție, urmează să fie sancționat pentru conduita sa și prejudiciul adus ordinii sociale. Astfel, sancțiunea contravențională nu numai reeducă contravenientul în spiritul respectării legii, dar și arată un exemplu altor persoane în cazul repetării unor astfel de fapte.

Dreptul creează un echilibru care menține existența și duce la evoluția societății umane, iar instituția sancțiunii, la rândul ei, veghează ca acest echilibru să fie păstrat și ca obstacolele din calea evoluției societății să fie înlăturate.

Domeniul contravențiilor și însăși a dreptului contravențional se caracterizează prin mobilitate. Având în vedere multitudinea de relații sociale pe care le reglementează normele dreptului contravențional, evoluția lor și modul în care sunt reglementate aceste relații, s-ar putea spune că ramura dreptului contravențional este ramura cea mai dinamică din sistemul de drept al Republicii Moldova. Specificul activității contravenționale impune transformări rapide și în plan juridic, modificările legislative având un ritm mult mai alert decât în alte ramuri ale dreptului, care se bucură de stabilitate.

Urmare a celor notate, se menționează, că efectuând o analiză obiectivă și multiaspectuală asupra practicii judiciare cu privire examinarea cauzelor contravenționale asupra hotărârilor primelor instanțe din raza de activitate a Curții de Apel Bălți, se atestă respectarea normelor legale a Codului Contravențional al Republicii Moldova la emiterea hotărârilor de către instanțele de fond, însă totuși primele instanțe în unele cazuri în cadrul judecării cauzelor contravenționale și adoptării hotărârilor pe caz, nu au dat aprecierii la justa valoare tuturor circumstanțelor cauzelor în fapt și de drept.

Ca rezultat a aprecierii incorecte și în lipsa cercetării sub toate aspectele a circumstanțelor cauzei, de către primele instanțe s-au admis erori la judecarea cauzelor pe motiv că: cauzele au fost judecate fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, s-a aflat în imposibilitatea de a se prezenta sau de a înștiința instanța despre imposibilitatea prezentării; cauzele contravenționale au fost judecate de către prima instanță cu derogare de la prevederile art.458 alin.(1) lit.a)-f) Cod contravențional, fapt ce neîntemeiat a dus la declararea nulității procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare a agentului constatator, cu încetarea procesului contravențional, pe motivul lipsei faptului contravenției; soluțiile instanțelor de fond de respingere a contestației ca fiind tardivă, s-au atestat a fi contrare materialelor cauzei; cauzele contravenționale au fost judecate de către primele instanțe cu încălcarea procedurii de examinare, erori ce au dus la casarea hotărârilor adoptate cu remiterea cauzelor la rejudecare în prima instanță, și respectiv, în unele cazuri emiterea de noi decizii de către instanța de recurs.

Primele instanțe urmează să țină cont de cele menționate în prezenta notă informativă și să examineze cauzele efectuând o vastă cercetare, multiaspectuală și obiectivă a circumstanțelor cauzei cu verificarea tuturor aspectelor de drept ce au importanță pentru justa soluționare a cauzelor contravenționale, pentru adoptarea și pronunțarea hotărârilor legale și motivate, în scopul efectuării unei justiții echitabile și imparțiale.

Pentru a întruni obiectivul diminuării erorilor judiciare asemenea celor sus menționate, care ar avea drept scop pronunțarea unor hotărâri judecătorești legale și întemeiate, și în scopul unei practici judiciare uniforme, având în vedere rezultatele generalizării în cauză,

SE PROPUNE:

A discuta nota informativă în cadrul ședinței operative a Colegiilor penale ale Curții de Apel Bălți.

A plasa prezenta notă informative pe Pagina-Web a Curții de Apel Bălți.

**Coordonator,
Judecător al Colegiului penal
al Curții de Apel Bălți**

Ghenadie Liulca

**Executor, Specialist principal a
Direcției Sistemizare, Generalizare
a Practicii Judiciare și Relații cu publicul**

Mariana Țușu